Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړنې:

||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم: رڼې اوښکې

ویناوال: اجمل اټك "یوسفزی"

کمپوز او ډیزاین: ذبیح الله "وردګ"

د کمپوز ځای: میرزا خان کمپوزنګ سنټر ګل حاجي پلازه، دویم منزل، 208 نمبر دفتر

د چاپ شمېر: (500) ټوکه

نېټه: 1379 لړم

خپرندوی: د خښبي کلتوري ټولنه

د بیا خپریدا واك یې له نوموړې ټولنې سره خوندي دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټړون

خپلې قدرمنې، درنې او پښتنې مور ته!

چې د سر وېښته یې د سره اوښتون څپېړو او نادودو، زما د روزنې او سوکالۍ په هیله له وخته مخکې سپین کړه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اجمل د هينداري انځورونه

د څو شېبو لپاره د فکر و خيال خلوتکدې له لاړ شئ، هلته مراقبه او له ذهني تزکېې وروسته د هيلو او عواطفو په سترګو د شاعرۍ نړۍ ته ورننوځئ، نفساني رجحانات د غيور فقر په زنځيرونو وتړئ، د زړه هينداره په هغو اوښکو ومينځئ چې لا راڅڅېدلې نه وي؛ نو هله به درڅرګنده شي، چې د ختيځ نوميالی فيلسوف علامه اقبال رښتيا ويلي:

شعر را مقصود اگرادم گر ست

شاعری هم ورث پيغمبرست

شاعر د پيغمبرانو عليهم الصواه و السلام په ميراث کښېنول دومره وړه خبره نده، شپې رڼول، له ستورو سره راز و نياز، نړۍ ته بل ډول کتل او له فن نه د سپېڅلي انساني هدف داسې هينداره جوړول چې راتلونکي نسلونه پکې خپل مخ وګوري د شاعر او فنکار نصب العين دی خو اوس زما تر مخ د ځلمي فنکار اجمل يوسفزي د زړه ټوټې پر تې دي، او دا مې پر ځان باور دی، چې انصاف به ورسره ونکړای شم، ځکه زه متاسفانه د صاحب طرز اديب او ليکوال استاذ صميم غوندې د کامې هم نه يم، چې په \"کاموالہ تعلی\" ځان وژغورم خو توکل پر خدای(ج).

کله کله څه چې ډېر وخت لوستونکي د يوه شعر په باب داسې فکر کوي، چې شاعر زما د زړه خبره کړې، حال دا چې شاعر خپل چاپېريال او مافی الضمير په ټکيو انځور وي، د دردونو، محيطي پېښو او نهيليو هماهنګي يو داسې شکل خپل کړی، چې:

بېلتانه په غم شريك کړم د غمجنو

د هر چا په غاړه ژاړم لکه نی

شاعر خپله مستي يا نيستي، شور ولولې او د احساساتو غورځنګ د استغراق پر پولو ورواړوي، او داسې انځورګر او عکاس ترې جوړی شي چې د حمزه بابا په وينا:

اوس چې هره بې لوڅه وايمه پند شي

که نه! شاعر غريب د ځان له غمه مړ دی، نه د جهان خو چې ځان ترې اجتماعي او ټولنيز شوی؛ نو له خوښۍ نا خوښۍ پرته د هر چا د زړه خبرې کوي، او دا ځکه خوله فنپارو د شاعر شخصيت ډېر په زړه پورې ښکاري، په حاضر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې غایب له خپلو نه پردي او په پردو کې خپل، او همدغه یقین مې په اجمل یوسفزي هم راځي، ځکه په دومره کم عمرۍ کې له طالبانو سره تر شیبر اوښتل، د مرګ له کومې نه تر حبس او بیا په حیرانوونکی ډول له دېر ربړنه وروسته آزادېدل هغه ځانګړنې دي، چې د ده د لېونۍ پوهې (شاعرۍ) مست غورځنګونه یې ګڼلی شو.

یك تنها به په خونخوارو لا رو تلل څوك

د اجمل یوسفزي د شاعرۍ په باب څېړنه او نقد به ځکه بې وخت وي چې شعر د مېوې غونډې د شاعر د ونې له رسېدو سره جوخت ګامونه اخلي، او پخیږي، او که له چا سره شك وي؛ نو په حمزه بابا به یې سپینه کړو، چې:

پخې بیاتي به د وختونو په تنقید شي زما

چې لاله کیفه ځینې کم ته راوتلی نه یم.

تخیل، رنګیني، پېغام، ښکلا او هنري ادا که د شعر لوازامات وي، نو ښاغلی اجمل پدې تول پوره خیږي، که څه هم زمونږ د زخمي هېواد لپاره خو یوازې د سولې او امن پیغام باید هدف وي، او که مې نه ګرموئ، نو باید دا هر څه د اسلام د مقدس دین تر بنستېونو لاندې وي، ځکه افغانانو د ترقي پسندۍ د افکارو مزه وڅکله، چې تر اوسه مې لانشه ماته نده، نو ځکه دې زمونږ د هېواد فنکار او شاعر پخپلو زمزمو کې خپل مقدسات نه هیروي، حرکات، تلمیح او د ادبي فنونو نور اصناف د شاعرۍ د تداوم او رنګینۍ اساسات دي، اجمل یوسفزی هم دغه ارزښتونه نه هېر وي، او د ادب د نورو زرګونو عقیدتمندانو غونډې یې په درنیښت یادوي:

یو غزلبوله زمزمه د مینې

د خړ خپبر په سردرو تېره شوه

د اجمل پدې ټولګه کې ما ته څه نا څه نظمونه د لېوني فلسفي مرحوم غني خان په تاثر ښکاره شول، او هغه قادر الکلامه شاعر چې څه ډول الفاظ د خپل فکر غلامان کړي وو، اجمل ورسره هم له همدغسې بې پروایي نه کاراخیستی، خو د پښتنو پلار خوشال بابا هم پر شعر همدغسې ګوزار کړی، او پخپله رندانه ژبه وایي:

رنګ زما د شعر هېڅ سره سم ندی

لکه سپي را پسې ګرځي په دنبال

اجمل یوسفزی چې د ژوند د کوم د ورشېبې اړوي، هغه د احساساتو د توپاني کېدلو او د دغې نفسیاتي څپې له اوښتلو وروسته د یو ډول انفعال او ندامت امتزاج را منځته کوي، او پدې باب ما ته د خپل عالم او فاضل استاذ علامه رشاد یوه خبره را په زړه شوه، هغه درانه یو ځل په ټولګي کې راته وویل، چې د لیسو لسم ټولګي د پښتو درسي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب چې مې تصنيفاوْ؛ نو ما ترې ټول عشقي اشعار په قصدي ډول ويستلي وو،او هغه د دې لپاره چې د شاګردانو د اوخت د احساساتو او غريايزو د تشديد وي، نو په متبادل ډول مې ورته ديني، تاريخي او اجتماعي مسايل په مضمون کې ځای پر ځای کړي وو، او تر څو چې په تدريسي بنسټونو کې انحراف نه وي، د شخصيت د تکامل او پشپړتيا مسوْوليت په ښه ډول سر ته رسي.

اجمل يوسفزي چې ژوند ته سترګې پرانيستې، پخپل کور کې يې د پلار شهادت، هجرت او په زرګونو داسې فجايع ليدلي، چې روسانو او د هغوی ګډاګيانو رامنځته کړي؛ نو ځکه يې شخصيت د هېواد د مستقبل لپاره په زړه پورې فرهنګي نوښتونه رامنځته کولی شي، او پدې کچه ځوانی هم حق لري، چې ووايي:

عشقه سلامونه چې سلطان دې کړم

لمر دې کړم شمله دې کړم اسمان دې کړم

ډېرې ککرۍ مرګ خاورې کړېدې

تازه کړم مجنون ژوندی د استان دې کړم

نو مبارك موشه، دا اجمل يوسفزی او دا يې د زړه ټوټې او د زړه ښيښې، زما هيله دا ده، چې که مې يې کماحقه درناوی نه وي کړی، نو رانه دې خيرنې شوې او ماتې شوې هم نه وي.

ناګار

شوال المکرام /1420/23

ننګرهار پوهنتون استوګنځی

درونټه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

گران اجمل جان یوسفزي ته

د ړوي لنډې سريزې په ځای، دا لاندې غزل ډالۍ ده.

عبدالوکیل اټك

زما د پلار د ځالې بازه

زما محمود زما ایازه

یې تسل مې د ټپې زړگي

زما دوست زما همرازه

تا د (لیونی) له جامه څکلي

رندیې مست یې بې نیازه

لکه بحر د روند، کراریې

ستاسینه ډکه له رازه

ته چې راغلې د لیلې له غیږې

غاړه کړه ورمه له نازه

9/ 18 / 2000

پېښور تاکال دوشنبه

د لیلې دښتې په گمنامو سپاهیانو کې شمېرل شوی اجمل جان درې میاشتې وروسته ژوندی راستون شو-اټك

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیلیزې پرځای

له سلامو او نمانځنو وروسته.

د چا خبره په ژوندونې مې محشر ولید، که څه هم د کربلا له مېدانه مې سر روغ راوویست خو یوه لومړنی شعري ناچاپه ټولګه مې د زرګونو شازلمیانو په وینو لړلې په لېلې کې پرېښوده.

که له یوې خوا مې د شازلمیانو شهادت ژړوي له بلې خوا مې ټولګه هم ارام نه پرېږدي.

دغه ماتې ګوډې کرښې چې تاسې یې په \"رڼې اوښکې\" کې لولئ دغه زما د ژوند د راز او نیاز کرښې وبولئ او دا حق هم چا ته نه ورکوم چې هغه دغه په کې وکړي د فن له مخې ښايي کره کتونکي په خپلو برېتو لاس وهي او ووايي چې نیوکې او ستاينې زمونږ حق دی چې پرې یې وکړو. زه دا وایم چې که خوندوروي او یا بې خونده خو زما د زړه کرښې دي او ماته خوند راکوي، او په همدې کې مې د ژوند، مینې او عشق هغه بې بري راز هم پروت دی چې پرته زما د زړه او څښتن تعالی له ذاته آن خپله معشوقه مې هم پر ما پوه نه شوه چې زما ورسره مینه وه!؟

نور تاسې درانه

او خپله خوښه مو

ستاسو اجمل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بختور

سترګو سترګو ته تصویر ناتمام راغی

چا وې یار دی ژرمې خولې ته سلام راغی

د توحید توري مې وویل مسلمان شوم

ستا د عشق د برکته الهام راغی

بت شکن شوم د کعبې بدرنګان وژنم

چې سینې ته مې د ښکلیو امام راغی

ستا پر مخ د تور زلفو وریځې بار شوې

نا ببره سره غرمه کې ماښام راغی

بیا د سترګو د خمانو پیالې اړوم

لوند ګریوان مې په نظر کې ډک جام راغی

ما ویل اوس به مې ترې شکر دی خدایه!

د خورو زلفو کړۍ کړۍ لام راغی

نن به زنه را ترې مرګ مې علاج دی

بختور یم په آسمان آرام راغی

زمری 5

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

آسمانونه

هر څه نه چې ګلونه جوړوم

لیونی یم زنځېرونه جوړوم

ما مه ولئ په کاڼو ایینه مخو

انځور ګریم تصویرونه جوړوم

د مینې بدخشان مې چالوټلی

چې له اوښکو سره لالونه جوړوم

د یار د ښکلا لمر نیسم ملګرو

چې په شونډو آسمانو نه جوړوم

/ 1377زمری / 5

ولور

سرې سپین غر ماکسي کمیس نه لري

واورې ونه ورېدې

مست، مست سیندونه چپ دي

د اتڼو په څېر سرې نه غړمبیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ګونګي، ګونګي شول

لکه د پېغلې چې رانجه تېر شوي

دا کال بې شانه وچکالي راغلې

کوکنارو ګل ونه که، جل ووهل

او په کامه کې هم د ګوړو، ګنو خونده نشته

خېر

زلمي ټول، پنجاب ته تللي

او

هلته به خښتې اچئ

چې ستا ولور پوره کړي.

د ګران هېواد د سختې وچکالۍ کال 1379

ټليفون؟!

ستا د سترګو د رمزو خبرې خوند راکوي

والله د دې نه هم ډېر

ستا د لاسو اشارتو خبرې خوند راکوي

لنډه په دا چې؛

دومره کېفونه ماته کله بخښي

چې دې ونه وېنم

او

په تليفون باندې له ماسره خبرې کوئ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـلا

نن اعتبار ستا په سبا نه کوم

کافرې بس د سود سودا نه کوم

سترګې ترم چې ښکلي ونه وینم

نور په هغه او دا ژړانه کوم

درواغ دي منمه بادوه یې آشنا

باور دي هیڅ نور په رښتیا نه کوم

باده د یار د پلونو خاورې راوړه

د رندو سرګو مې دوانه کوم

د اوښکو جرګې

راځئ د خپل تقدیر تېر ونیسو

هلئ د ژمي مازیګر ونیسو

سر به د اوښکو ګرېوانه کې تیټ کړو

ګوندېکه خدای کول ګوهر ونیسو

د صبر ونې مو په زړه کرلي

په نن سبا کې به یې ثمر ونیسو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځي آشنا، راځئ ای تللو اوښکو

د انتظار پر بڼو غر ونیسو

اوښکې جرګه، جرګه د یار پر غاړه

پر یو ځي ګوندې مرورونیسو

لکه هنداره کې تصویر ښکاره شي

بڼې وهئ که نن سحر ونیسو

د کنړ سین سندریز شور وړی دی

ځو اباسین ته چې ګودر ونیسو

جهانونه جوړم

شاعر یمه کاږه واږه فکرونه جوړم

خېره کښې یم طبیعت نه تصویرونه جوړوم

بې آبه مو کر کیله د زړه پر ځمکو کړې

فنکاریم د خپل انده سره ګلونه جوړوم

د ذهن ښامار وژنم اژدها را ایله ومه

په ماتوګوډو کرښو جهانونه جوړوم

بې شمیره ملکې مې د خیال تارونه اوبدي

د شعر پېغلې ته نوي لباسونه جوړوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بادیم نه پیچومی، نه سین نه اباسین یم

یو غرِیم له هر څه نه غورځنګونه جوړوم

ښکار

عشق د سر سوری راسره په هره لار روان دی

لکه میرِی له ځانه غښ راسره بار روان دی

بېلتونه روح را نه جلا ځغلي تر شانه ګوري

لکه سور هیبت وهلي روس کتار روان دی

په صراط پل باندې مې زړه پخپله خوښه بیایي

لا تر ویښته هم لېونی پر نری تار روان دی

شونډې لاسونه سترګې سرې دلته هر یو خوښوي

زمونږه کلي کې همدغه شانې ښکار روان دی

غزل

د مطرب ګوتې روسي بم رېبلي

چې رباب نشته زړونه غم رېبلي

دغه بې وخته خاورې شوي ځواني

دلته په ظلم یو صنم رېبلي

مړه مینه ښه ده نه د بل په برخه

چې ورته ګورې دم په دم رېبلي

د اجمل زړه او فکر دواړه خدایږو

د چا خمارو په ستم رېبلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دی

سوی په اور باندې لړمون ښه دی

دلته له هر څه نه جنون ښه دی

ژاړه چې پوښې د یار په قدر

مینه کې تل آّشنا بېلتون ښه دی

هره شېبه شېبه چې لارې څارې

په تمه تمه کې ژوندون ښه دی

چې نه ننګ او نه غېرت ولري

څوك واى همداسې هم پښتون ښه دی

تله-لومړی-1379

پېښور

ګودر

د ګودر څنګ کې پرون

روسی لښکر تیر شوی

نوره به نه ځې هلته

دا نن خبره نه شوې؟!

هغه کوچۍ پېلغوټې

لار کې خړماېن

وهلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماین

د تورو غرو لمن کې

هاله کنډرو پورته

زړو قبرونو سره

ما د ښیښو ښکارته!

چل چلکي جوړول

خو

اوس روسي نامردو

زما ښکار له پاره هلته کې ماین ینبي دي

حمزه بابا

د زړېه سر مې سره لمبه تېره شوه

سوړ او سیلي کې خاطره تېره شوه

د تخیل هېنداره پرې وتله

ترې د جانان ښکلې څېره تېره شو

منګلي مه ماته وه بخته زما

خیر دی که نن دې پېمانه تېره شوه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه په پاڼو کې ساتمه آشنا

د مينې داغ که زما نه تېره شوه

د غزلبول خيبر په خړو درو

څه غم لړلې حادثه تېره شوه

1376سلواغه / 25/ خيبر

سندرې

په اورنو کې سندرې، په ويرونو کې سندرې

آشنا په مونږ فرض کړي کړاونو کې سندرې

د تورو سکرو تورې د غزلونو شينکې کاږي

د سور وطن پر ځمکه تنورو کې سندرې

پخوا يوه ميوند، کې نن په هره دښته وايي

پېغلې غرونو کې سندرې په رغونو کې سندرې

په ژبو سره داغونه او پر شونډو پرهرونه

ځليږي آننګيو هم مخونو کې سندرې

ودونو کې مو نوی دود په ساندو ورګډ شوی

پښتنې ښځمنې وايي مرګونو کې سندرې

آهنګ شته لا هر څه کې، بس يو (يون) له خدايه غواړي

په کنډکو کې سندرې په څرمنو کې سندرې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځنو سیوري لاندې زلمیان په ګډه وایي

په چك چكو کې سندرې، اتڼونو کې سندرې

لېونی

یو زه یم لېونی بل مې جانان دی لېونی

په مینه محبت کې درست جهان دی لېونی

خاموشه سمندر دی په څپو څپو غورزي

سینو کې ولولې د عشق توپان دی لېونی

په ښار بیابان کلي کورو کې لېوني دي

په ستورو په سپوږمۍ ډك شین آسمان دی لېونی

د ګلو د بلبلو د ښکلو په وږمو کې

یوازې اجمل نه ټول ګلستان دی لېونی

/ 1376وری / 24 قندهار ښار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمن

د مينې په رنځ پروت يم د حسن دوا غواړم

ياره يوه لپه خوږمن زړه ته دعا غواړم

ملنګ يم بينوا د رګاګانو سترې کړی

ځولۍ غوړوم زه نن خپل آشنا نه سخا غواړم

نظر ته مې له وړانګو چې جانانه جوړه وله

د شنه آسمان لمن کې سپوږمۍ نه زه تا غواړم

اوښلن سمندر راغی د سترګو پر بڼو مې

د درست عمر ژړا باندې يوه خوله خندا غواړم

څه قبلوي

نه مې وژني نه ژوندون قبلوي

ياره نه وصل نه بېلتون قبلوي

عشق بېله سودا بېله دنيا ده

نه ټنۍ او نه جنون قبلوي

نه خوښي راکوي نه ژړا تل

نه غمو نه نه سکون قبلوي

مينه څه ده لېونتوب، ليونتوب

نه يو فکر نه ترون قبلوي

/ 77زمری / کامه ښخيو کلی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوايي

نوره دې آّینه کې د جام پریوتو

شور شو میخانه کې خیام پریوتو

شونډو نه دې جوړ مسکي ګلونه شول

یاره په سجدو شو امام پریوتو

اوس لامستۍ واخستم بې خوده شوم

زړه کې مې د مینې الهام پریوتو

اوس به سر په دار شي اجمل وګورئ

راغله رسوايي شوه الزام پرېوته

ګیلې

راشه له سترګو مې تیارې لرې کړه

خورې د غم تورې پردې لرې کړه

تر څو به ځپي مونږ سیلۍ د هجر

راځه راځه ګلي پلمې لرې کړه

راشه یو دم مې د وصال لمبه کړه

بیا د وربله دې اېرې لرې کړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه پوښتني ته بندي دې يمه

د مين پښو نه زولنې لرې کړه

خير په خندا او په مسکا شه ورته

د خوار اجمل له زړه ګيلې لرې کړه

پښتنې پروين ملال ته!

ګل شوم د اغزو لمن کې پريو تم

بخته! د لمبو لمن کې پريوتم

ډېر مې زړه په خيال تصور وخندل

ښه د کړاو لمن کې پريوتم

زغم د پښتنې حيا مجبور کړمه

نن د پښتنو لمن کې پريوتم

ټول عالم شو ګيردې او مونږ خواران

آه! د شوګيرو لمن کې پريوتم

اوښکې مې تسبح وې تر سهار، سهار

غمه! د سجدو لمن کې پريوتم

دومره خو لا سترې خياله نه يمه

نه چې د درخو لمن کې پريوتم

ياد د خوږې مينې را تر سترګو شي

خدايه د غمو لمن کې پريوتم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما قتلوي

په سرو شونډو نن بیا ما قتلوي

سرې تورې دي لیلا ما قتلوي

بختور یم چې په خپل لاس سبا یار

په خوښي او په خندا ما قتلوي

ځل بل تورو سترګو کې چړې دي

قصاب نه دی آّشنا ما قتلوي

پر بڼو باندې مېلمه دی د یار څور

په سلا او دلاسا ما قتلوي

/ 14وری / 1376 کویته سرانان

لیلې ته!

قصاب لکه پسونه افغانان حلالول

شمال کې ظالمانو انسانان حلالول

نسیم خوشبویي راوړه شمال نه د سرو وینو

خزان چاړه په لاس تازه ګلان حلالول

د عشق لېوني ترږي د خونخوارګو توکې ښکیل شول

د مینې په سزا یې پتنګان حلالول

اجمله غرو رغو کې زرکانو وژل

ټپس چې په دوکه باندې بازان حلالول

– 1377مزارشریف

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې زمزمه

د ژوند شپېبه په ځغلیدو تېره شوه

لکه سیلۍ د مخ په تلو تېره شوه

قاتلو سترګو ماشوم زړه کړشهید

د بورې مینې په سلګو تیره شوه

یوه لمبه د سپېنکي مخ مې پر زړه

لکه د لمر په پرېوتو تېره شوه

یو غزلبو له زمزمه د مینې

د خړ خیبر پر سردرو تېره شوه

دنیا د مینې په خوښۍ تېریږي

په خوار اجمل په ژړېدو تېره شوه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هجر شپې

نه راځي نظر ته اشنا نه راځي

ځکه مې په خوله هم خندا نه راځي

تېر د دنيا عمر په ما خوار شولو

يو د مينې يار هم په خوا نه راځي

څه څه پر ما تېر شول څوك خبر نه شول

شمه يم په چغو ژړا نه راځي

پل به د آشنا په سترګو ښکل کړمه

داسې شپېې کله په ما نه راځي

عشق آباد نېسا هوتل

/ 25زمری / 1378

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library